

Heimdall-broder m fl,

Ibland blir det inte så bra. Som t ex när jag som ordförande mer eller mindre egenhändigt förlade senaste årsmötet mitt i det skånska sportlovet, då många medlemmar, inklusive olika befattningshavare i Heimdall, ju naturligen kunde förväntas vara i väg på olika håll. Möjligen kan jag skylla på mina många stockholmska år med annan sportlovsvecka...

Emellertid anslöt ändå väl över 50 medlemmar som fick höra **Anders Reisnert** inspirerat tala om *Tre gamla Skåne-skolor* till bilder av desamma från förr och nu. Fast hur han kunde göra det på det sätt han gjorde det, är förunderligt – på väg till sammankomsten skulle han låsa upp sin cykel och tappade då bort sitt för kvällen preparerade powerpoint-USB-minne!

Medan vi andra minglade och under fortsatt livligt språkande därefter intog smaklig kalvfärsfilé, letade han fram bilder på Nätet och erinrade sig så gott det gick de stolpar han tänkt hålla sig till. Ingen märkte nog någonting - i sig ju imponerande. Men imponerade gjorde han också med sina kunskaper och ett m h t omständigheterna anmärkningsvärt ostressat uppträdande.

Med Malmö hamns glittrande vågskvalp som fond inledde han till några deltagares förnöjelse med bekännelsen att också Helsingborg hade en latinskola under medeltiden. Emellertid är utan tvekan Katte i Lund den äldsta skolan inte bara i Skåne utan i hela Norden med rötter i **Knut den heliges** kyrkodonation 1085.

Under sin första tid befolkades skolan av utländska präster och undervisningen av de kanske 100-200 eleverna var naturligen inriktad på religion men också dialektik och matematik. Det var en orolig tid. Knut mördades 1086 liksom ett par av de bröder som efterträdde honom, varav en, **Nils Estridsson**, strax efter det blodiga slaget år 1134 vid Foteviken nere på Falsterbo-näset.

En mellanbroder, **Erik Ejegod**, som dock dog naturligen av sjukdom, lyckades under ett besök i Rom få påven att 1104 göra Lund till ärkebiskopssäte för hela Norden jämte delar av Baltikum och

Skottland. Domskolans därigenom stora betydelse minskade dock när så småningom Köpenhamns universitet inrättades 1479.

På sitt sätt kan emellertid Malmö Latinskola i stället göra gällande att vara Nordens äldsta skola, med nämligen - till skillnad mot Katte - kontinuerlig undervisning sedan sitt bildande. Med obestämda mellanrum ges skoltidningen *Ugglan* ut med dock mycket bestämd ständig inledning på sina ABC-rimmande verser: *Anno 1406 skolan fick sin första rex*, dymedelst markerande beslutet av påven **Innocentius VII** det året att inrätta en trivialskola i Malmö, som f ö ända till slutet av 1800-talet höll hus alldeles intill Sankt Petri kyrka.

Skolan lydde inte under ärkebiskopen, berättade talaren, vilket gjorde att den under turbulent reformationstid i början på 1500-talet huserade rätt revolutionära predikanter, som ärkebiskopen i Lund t o m ville ha bannlysta. Vart skolans under alla år insamlade rikedomar blivit av, resulterande i jämförelsevis sen tid i premieutdelning också vid höstterminens slut för att inte m e m alla bleve premierade på våren, det kunde talaren på fråga inte besvara men i auditoriet spekulerades det i s k permutationer och osentimentalt inflöde i statskassan med någon luddig och till intet konkret förpliktande motivering om förbättrad undervisning osv.

Läroverket i Ystad var, förmedlade talaren, både yngre och särskilt inledningsvis betydligt mindre än sina kolleger i Lund och Malmö, men, sade han, staden kan å andra sidan skryta med att ha Nordens äldsta bevarade skolbyggnad. Riktigt när skolan kom till är svårutrett, eftersom stadsarkivet brunnit två gånger, men den är omnämnd i en bisats från början av 1500-talet och kan kanske ha tillkommit cirka 1480. Det anknytande klostret var f ö känt för sitt mycket fina bibliotek.

Anförandet hade föregåtts av sedvanligt rappt avklarad årsmöte vid vilket mångåriga kassaförvaltaren **Jan-Åke Svensson** i sin frånvaro beviljades tacksam ansvarsfrihet och efterträddes av sin anförvant **Mats Ring**, civilekonom vid Ikano Bank. I och med att också **Stig Borné** efter en kort styrelsesjour bett att få avträda förstärktes nu styrelsen dessutom med ingenjören **Claes von Otter**, väl välkänd kursare av Heimdall-kort till det facila priset 100 kr

dussinet, och biologiprofessorn **Ingvar Kärnefelt**, frejdad utgivare av Malmö-travlarnas tidskrift *Hänt*.

Efter lång och trogen tjänst ersattes också revisorerna **Peter Melinder** och **Peter Mårtensson** av medicinalrådet **Per Manhem** och psykologen **Göran Ternéus** med **Håkan Schmidt** på egen begäran kvar som revisorssuppleant, medan valberedningen fortsättningsvis består av tidigare medlemmen **Claes-Erik Nyman**, sammankallande, samt rektorn **Lennart Blomqvist** och arkitekten **SAR Jörgen Larsen**, samtliga tre tidigare styrelsemedlemmar, sedan **Gert Jeppsson** och **Jan O Mattsson** med ålderns rätt undanbett sig omval.

Återstår så att redovisa också föregående sammankomst, nämligen den i januari då **Otto Paulsen** talade under rubriken *Färöarna – ”Världens vackraste öar?”* Också då blev det inte så bra (jfr ovan). Redovisningen var i princip klar redan påföljande dag med alla sina traditionellt stilistiska små krumbukter, det var bara någon faktauppgift som saknades. Men efter återkomst från en utlandsresa befanns inte bara sagda uppgift fortfarande saknas utan dessutom hela texten, helt ouppnåelig också för tillkallad expertis. Och minnet var inte till mycken hjälp, uppfyllt som det då var av Taj Mahal och cykelrickshaw genom Dehli's gränder och en stor leopardhane på mindre än 100 meters håll.

Emellertid kommer jag nu dock ihåg att talaren illustrerade sitt mycket lättsamma och pedagogiska anförande med mycket talande ö-vyer i form av hisnande stup i väster och gulliga byar i öster samtidigt som han förmedlade ögruppens historia, utslängd som den ju är mitt i Golfströmmen ungefär lika långt från Island i nordväst som från de brittiska öarna i söder och norska västkusten i öster med 11 svenska mil i längd och drygt 7 i bredd och en 110 mil lång kustlinje, som aldrig är mer än någon km avlägsen.

Bl a fick vi veta att ögruppen efter lång ursprunglig självständighet kom att tillhöra Norge, men när Norge 1814 skulle skiljas från Danmark för unionen med Sverige mörkade danskarna m e m bokstavligen öarna på den vid förhandlingarna med Sverige använda kartan så att öarna förblev danska. Numera tillhör de fortfarande det

danska riket men följde inte Danmark in i EU och har betydande självständighet med egen flagga, egen valuta och egna frimärken.

Vi fick också veta att det bor knappt 50 000 personer på de arton öarna, varav ungefär 17 000 i huvudstaden Tórshavn och 5 000 i Klaksvík, den näst största staden, att färöiskan enligt talaren mer liknar svenska än danska och att färöingen tolererar dansken betydligt bättre än vad grönlänningen gör, mycket mer beroende av danskt bistånd som grönlänningen är.

Anförandet följdes av ovanligt många frågor - alltid ett gott tecken - om allt från polis- och brandväsende till kommunikationer till och på öarna, från flora och fauna till konst och litteratur.

Båda de nu redovisade sammankomster avslutades på numera traditionellt heimdallskt vis, dvs genom att vi tackade varandra för trivsam samvaro med en varm applåd.

Sällskapligen

Frank Orton

Ordf